

SCENARIUSZ 1

WIELOKULTUROWOŚĆ CO TO TAKIEGO?

GRUPA DOCELOWA
UCZNIOWIE W WIEKU **15-18**

Cele projektu edukacyjnego:

- * ukazanie wielokulturowości społeczeństwa,
- * uświadomienie uczniom różnorodności kulturowej mniejszości narodowych i etnicznych,
- * przygotowanie prezentacji i występów dotyczących wybranej mniejszości.

Produkty końcowe projektu edukacyjnego:

- * mapa myśli,
- * własne definicje wielokulturowości,
- * lista mniejszości narodowych i etnicznych występujących w danym kraju,
- * infografiki dotyczące wybranych mniejszości narodowych lub etnicznych,
- * prezentacje w postaci krótkich występów dotyczących kultury wybranych mniejszości.

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ

ETAP PROJEKTU	SUGEROWANE DZIAŁANIA	ETAP	CZAS
I WYBÓR ZAGADNIENIA I OKREŚLENIE CELÓW PROJEKTU	1 Integracja grupy.	I	1. 60 minut
	2 Wprowadzenie do tematu wielokulturowości – tworzenie map myśli.	II	2. 45 min.
	3 Stereotypy i uprzedzenia – dyskusja w grupie.	III	3. 35 min.
	4 Podjęcie decyzji o realizacji projektu.	IV	4. 10 min.
II REALIZACJA PROJEKTU	5 Mniejszości narodowe i etniczne – praca w grupach.	V	5. 45 min.
	6 Infografiki o mniejszościach narodowych i etnicznych – praca w grupach: a. wyszukiwanie informacji na temat wybranych mniejszości narodowych i etnicznych, w celu wykonania infografiki, b. tworzenie infografik.	VI	6. około 4 dni – praca zdalna a. praca zdalna – około 2 dni – uczniowie wyszukiwują informacje w domu b. około 2 dni – praca w szkole i w domu
	7 Prezentacja i omówienie na forum grupy przygotowanych infografik.	VII	7. około 90 min.
	8 Przygotowanie prezentacji: a. przygotowanie się grup do występów, prezentacji – praca zdalna, b. przygotowanie ogłoszenia dotyczącego występów uczniów na temat mniejszości narodowych i etnicznych.	VIII	8. 45 min. + praca zdalna a. czas na przygotowanie się grup do występu – ok. 7 dni b. 45 min.
III PREZENTACJA PROJEKTU	9 Występy dotyczące wybranych mniejszości narodowych i etnicznych: a. próba generalna, b. żywe prezentacje.	IX	9. łącznie 180 min.: a. 90 min. b. 90 min.
IV OCENA PROJEKTU	10 Podsumowanie pracy nad projektem i utrwalenie wiadomości.	X	10. 45 min.
RAZEM	około 10 godzin lekcyjnych + czas na pracę zdalną		
UWAGI	*** gwiazdki sugerują podział na poszczególne dni		

1

INTEGRACJA GRUPY

Przeprowadzanie zabaw integracyjnych w celu poznania się uczestników projektu i podziału zadań na dalszych etapach pracy (**Załącznik 1 – przykładowe zabawy integrujące grupę**).

2

WPROWADZENIE DO TEMATU mapa myśli

Nauczyciel dzieli klasę na 4 grupy. Każda z nich ma do dyspozycji brystol i markery.

Na środku arkusza uczniowie zapisują hasło **WIELOKULTUROWOŚĆ**. Zadaniem każdej grupy jest zapisanie jak największej liczby skojarzeń związanych z tym pojęciem.

Mapy myśli zachowujemy do końca projektu. W końcowej fazie zadania uczniowie budują m.in. w oparciu o nie, a także doświadczenia z projektu, własną definicję wielokulturowości, która posłuży do dyskusji podczas podsumowania projektu.

3

STEREOTYPY I UPRZEDZENIA dyskusja

Nauczyciel poddaje pod dyskusję różne aspekty związane z wielokulturowością. Przykładowe zagadnienia:

- ❖ *jakie są plusy wynikające z wielokulturowości świata, kraju, społeczeństwa?*
- ❖ *z czego wynika wielokulturowość?*
- ❖ *co wpływa na relacje pomiędzy poszczególnymi kulturami?*
- ❖ *czym są stereotypy?*
- ❖ *czy stereotypy są zjawiskiem pozytywnym, czy negatywnym?*
- ❖ *jakie znacie przykłady stereotypów dotyczących różnych grup społecznych, mniejszości narodowych i etnicznych?*
- ❖ *czy te stereotypy wpływają na nasze uprzedzenia do konkretnych osób?*

Na koniec nauczyciel dokonuje podsumowania dyskusji:

- ❖ *co z niej wynieśliśmy?*
- ❖ *o jakich terminach wspomnieliśmy?*
- ❖ *czym jest wielokulturowość, stereotyp i dlaczego one występują we współczesnym świecie?*

Nauczycieli i uczniowie mogą się wspierać materiałem dodatkowym (**Załącznik 2 – wyjaśnienie pojęć związanych z tematem**).

4

PODJĘCIE DECYZJI O REALIZACJI PROJEKTU

Uczniowie wspólnie z nauczycielem podejmują decyzję o realizacji projektu dotyczącego wielokulturowości oraz ustalają tytuł projektu.

* * *

5

MNIEJSZOŚCI NARODOWE I ETNICZNE

praca w grupach

Nauczyciel dzieli tablicę na dwie części. Na jednej zapisuje tytuł **MNIEJSZOŚCI NARODOWE**, a na drugiej **MNIEJSZOŚCI ETNICZNE**. Wyjaśnia oba pojęcia (**Załącznik 2 – wyjaśnienie pojęć związanych z tematem**), a następnie zadaje uczniom pytanie:

- ❖ *Czy potraficie wymienić mniejszości narodowe i etniczne, które zamieszkują nasz kraj? Spróbujmy je wymienić i przypisać do dwóch kategorii zapisanych na tablicy.*

Uczniowie zgłaszają się i wymieniają wybraną przez siebie mniejszość oraz wskazują, do której grupy, ich zdaniem, powinna zostać ona przypisana. Nauczyciel zapisuje wymienione mniejszości narodowe i etniczne we wskazanych miejscach.

Następnie, wspierając się listą mniejszości narodowych i etnicznych, wspólnie z uczniami omawia i koryguje zebrane na tablicy informacje. Listy mniejszości narodowych i etnicznych z poszczególnych krajów stanowią materiał do dalszych działań, a także porządkują wiadomości dotyczące tego zagadnienia.

6

INFOGRAFIKI O MNIEJSZOŚCIACH NARODOWYCH I ETNICZNYCH

praca w grupach

Nauczyciel dzieli uczestników projektu na 4 grupy. Każda z nich wybiera jedną z wcześniej wymienionych mniejszości narodowych lub etnicznych. Zadaniem zespołów będzie przygotowanie infografiki dotyczącej wybranej mniejszości, w której powinny znaleźć się m.in. informacje dotyczące:

- ❖ ich lokalizacji na terenie kraju oraz liczby osób należących do danej mniejszości,
- ❖ okresu, od którego mówić można o obecności przedstawicieli danej mniejszości w kraju – np. dokumenty poświadczające obecność, informacje zaczerpnięte ze strony MSWiA itp.,
- ❖ informacje na temat wyznawanej religii,
- ❖ informacje dotyczące języka danej mniejszości,
- ❖ krótki opis dotyczący kultury i tradycji danej mniejszości,
- ❖ dodatkowo: można wymienić różne instytucje i organizacje dotyczące wybranych mniejszości narodowych i etnicznych, itd.

a

wyszukiwanie informacji
na temat wybranych
mniejszości narodowych
lub etnicznych

Uczniowie poza zajęciami szkolnymi wyszukują informacje dotyczące poszczególnych mniejszości narodowych i etnicznych, które następnie wykorzystają do stworzenia infografiki. Mogą korzystać z materiałów zebranych w bibliotekach, z Internetu, artykułów prasowych, przykładów malarstwa, fotografii, danych demograficznych, map, wykresów itp. (**Załącznik 3 – wskazówki dla nauczyciela**).

Na wyszukanie informacji uczniowie otrzymują kilka dni – minimum dwa. W razie ewentualnych pytań mogą zwrócić się o pomoc do nauczyciela.

Warto zachęcić uczniów, aby zapisywali skąd czerpali materiały do swojej pracy.

* * *

b

tworzenie infografik

Uczniowie przynoszą zebrane przez siebie informacje. Porządkują je wraz z nauczycielem, a następnie omawiają sposób wykonania prezentacji danych, które przygotowali. Kierując się wiedzą własną, a także wskazówkami nauczyciela, uczniowie opracowują infografiki w formie plakatów (**Załącznik 4 – informacje dotyczące zasad tworzenia infografiki**).

Praca może odbywać się częściowo poza zajęciami szkolnymi. Uczniowie otrzymują na to minimum dwa dni.

* * *

7

PREZENTACJA I OMÓWIENIE NA FORUM GRUPY PRZYGOTOWANYCH PLAKATÓW

Na kilka dni wcześniej nauczyciel informuje uczniów o tym, że na koniec prac nad infografikami będą one prezentowane na forum grupy. Każda z grup wybiera swoich reprezentantów, którzy będą pokazywali i omawiali efekty swoich działań.

Kolejne grupy prezentują swoje prace, zgodnie z wcześniej ustaloną kolejnością. Przedstawiają informacje dotyczące danych mniejszości narodowych i etnicznych. Następnie wskazują na to, jakich materiałów użyli do wykorzystania swoich infografik, z jakich źródeł czerpali informacje itp.

Uczniowie wspólnie z nauczycielem omawiają przygotowane projekty, oraz dyskutują nad przebiegiem i efektem prac:

- ❖ *co najbardziej nam się podobało w realizacji tego projektu?*
- ❖ *jak pracowało się nam w grupie?*
- ❖ *która prezentacja była najciekawsza?*
- ❖ *co nas zaskoczyło?*
- ❖ *co sprawiło nam trudność?*
- ❖ *jakim jesteśmy państwem – jednorodnym, czy różnorodnym kulturowo? co na to wskazuje?*

Przy ostatnim pytaniu można nawiązać do pojęć: homogeniczność i heterogeniczność.

* * *

8

PRZYGOTOWANIE PREZENTACJI

Uczniowie, w tych samych grupach co przy poprzednim zadaniu, przygotowują się do krótkich wystąpień. Mogą one być realizowane na przykład w postaci krótkich scenek, tańca lub prezentacji kuchni dotyczących tej samej mniejszości narodowej lub etnicznej, którą mieli przypisaną przy opracowywaniu infografik.

Nauczyciel wspólnie z grupami ustala, ile czasu potrzebują na przygotowanie takich pokazów. Ustalają termin występu przed wszystkimi uczestnikami projektu oraz uczniami ze szkoły. Czas na przygotowanie się do występu powinien być nie krótszy niż tydzień.

Opracowane koncepcje występów grupy konsultują z nauczycielem. Szczególną uwagę warto zwrócić na długość trwania prezentacji.

a

przygotowanie grup
do występu

Uczniowie we wcześniej ustalonych zespołach przygotowują koncepcję prezentacji. Decydują jakiego rodzaju występ chcą stworzyć. Spisują wszystkie elementy niezbędne do jego wykonania. Dzieli się także zadaniami. W razie potrzeby konsultują trudne elementy z nauczycielem.

b

przygotowanie
ogłoszenia

Uczniowie wspólnie ustalają treść i wygląd ogłoszenia informującego o planowanej prezentacji projektu w swojej szkole. Uwzględniają informacje o wszystkich planowanych występach. Ogłoszenie stanowi zaproszenie na występ dla zainteresowanych. Gotowy anons wieszają na szkolnej tablicy ogłoszeń.

Dodatkowa informacja: ogłoszenie może być wykonane przez uczniów ręcznie lub na komputerze. Do przygotowania odręcznego anonsu młodzież będzie potrzebowała: brystol, markery, mazaki, kredki, kolorowy papier, nożyczki, klej, itp.

* * *

g

**WYSTĘPY DOTYCZĄCE
WYBRANYCH MNIEJSZOŚCI
NARODOWYCH I ETNICZNYCH**

Nauczyciel przypomina uczniom o dniu, w którym mają odbyć się występy. Wspólnie jeszcze raz wymieniają wszystkie elementy, które są im niezbędne do realizacji zadania. Rozmawiają także o zasadach wystąpień, ich kolejności oraz o tym, czy będą chcieli np. robić podczas nich zdjęcia lub filmy. Wszyscy uczestnicy powinni się zgodzić na zaproponowane rozwiązania.

a

próba generalna

Na zajęcia uczniowie przynoszą wszystkie przygotowane rekwizyty, które będą im potrzebne podczas występu.

Przeprowadzamy próby generalne. Sprawdzamy ile czasu zajmie całość wydarzenia. Wyznaczamy osoby, które będą odpowiadały za prawidłowy przebieg przedsięwzięcia i zapowiadały kolejne wystąpienia.

b

prezentacje

W wyznaczonym wcześniej terminie odbywają się wystąpienia wszystkich grup, na które przychodzą zaproszeni wcześniej uczniowie z innych klas oraz goście.

W przypadku posiadania zasobów technicznych warto nagrać występy uczniów oraz zrobić fotoreportaż na pamiątkę projektu, jako dobrą praktykę dla kolejnych klas.

* * *

10

PODSUMOWANIE PRACY NAD PROJEKTEM I UTRWALENIE WIADOMOŚCI

Po zakończeniu prezentacji prac uczniów, podsumowujemy z nimi projekt. Uczniowie dostają wcześniej wykonane przez nich mapy myśli. Dopisują do nich nowe informacje, które uzyskali w trakcie trwania projektu. Wspólnie dyskutują nad własną definicją wielokulturowości. Opisują jej kluczowe cechy. Porównują na ile definicja i mapa myśli są ze sobą spójne.

Nauczyciel zadaje pytania podsumowujące całość projektu:

- ❖ *co najbardziej nam się podobało?*
- ❖ *czego się nauczyliśmy?*
- ❖ *co sprawiło nam największą trudność?*
- ❖ *jak oceniamy rezultaty, które osiągnęliśmy?*

* * *

WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW DO PROJEKTU

ZAŁĄCZNIK NR 1

PRZYKŁADOWE ZABAWY INTEGRUJĄCE GRUPĘ

ZAŁĄCZNIK NR 2

WYJAŚNIENIE POJĘĆ ZWIĄZANYCH Z TEMATEM

ZAŁĄCZNIK NR 3

WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA

ZAŁĄCZNIK NR 4

INFORMACJE DOTYCZĄCE ZASAD TWORZENIA INFOGRAFIKI

ZAŁĄCZNIK NR 1

PRZYKŁADOWE ZABAWY INTEGRUJĄCE GRUPĘ

SŁOWO WSTĘPU

Zabawy integracyjne, jako narzędzie do tworzenia współpracy w grupie są chętnie wykorzystywane zarówno w pracy z dziećmi, młodzieżą, czy dorosłymi. W teorii osobowości, zabawy sprzyjają rozwojowi umysłu i wyobraźni. Pozwalają na rozładowanie napięć i lęków, stanowią także dobry sposób na zaspokojenie potrzeby aktywności.

Poniżej zaprezentowane zostały dwie proste zabawy do przeprowadzenia w grupie, niezależnie od wieku uczestniczących w nich osób. Zachęcamy do poszukiwania innych gier zespołowych i włączania ich w zajęcia szkolne, szczególnie przy tematach wymagających później współdziałania i interakcji pomiędzy uczniami.

GRA IMIONA

Zabawa pomaga zapamiętywać imiona nowopoznanych osób, a także wpływa na poszerzanie zasobu słownictwa. Uczestnicy siadają w kręgu. Grę rozpoczyna prowadzący, podając swoje imię i przymiotnik rozpoczynający się na tę samą literę, co jego imię (np. Marta - mądra). Zgodnie z ruchem wskazówek zegara przechodzimy do kolejnej osoby, która podaje imię i cechę podaną przez swojego poprzednika, a następnie wypowiada swoje imię oraz przymiotnik z nim związany. Kolejna osoba podaje we właściwej kolejności imiona i cechy osób, które były przed nią.

Na koniec osoba, która rozpoczęła zabawę ma za zadanie podać imiona i przymiotniki wszystkich uczestników zabawy.

GRA POZNAJMY SIĘ LEPIEJ

Gdy już wszyscy uczestnicy znają swoje imiona można przeprowadzić drugą zabawę. Może ona stanowić rozbudowaną kontynuację poprzedniej gry, która powie nam więcej o osobach uczestniczących w projekcie.

Młodzież siedzi w kręgu. Następnie prowadzący wypowiada zdania związane z różnymi cechami zewnętrznymi, wewnętrznymi lub uwarunkowaniami. Rękę do góry podnoszą osoby, które na przykład:

- ❖ *mają brata/siostrę,*
- ❖ *mają więcej rodzeństwa – mogą wymienić ich imiona,*
- ❖ *lubią sport,*
- ❖ *pochodzą ze Słowacji/Wielkiej Brytanii/Polski,*
- ❖ *mieszkają w bloku/w domu,*
- ❖ *mają imieniny/urodziny w wymienionym miesiącu,*
- ❖ *itd.*

Zabawę można zakończyć w dowolnym momencie. Dzięki zabawom integracyjnym dalsza współpraca będzie łatwiejsza i bardziej efektywna.

ZAŁĄCZNIK NR 2

WYJAŚNIENIE POJĘĆ ZWIĄZANYCH Z TEMATEM

MNIEJSZOŚĆ

1. mniejsza część jakiejś całości;
2. grupa ludności danego państwa różniąca się od większości jego mieszkańców przynależnością narodową, rasową lub wyznaniową.

definicja według internetowego słownika PWN: sjp.pwn.pl

PRAWO EUROPEJSKIE A MNIEJSZOŚCI NARODOWE I ETNICZNE

Za ochronę mniejszości narodowych i etnicznych w Europie odpowiada Rada Europy. Do najważniejszych dokumentów wypracowanych przez tę instytucję należą:

Europejska Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z 4 listopada 1950 roku, która m.in. zawiera przepis mówiący o zakazie dyskryminacji narodowej i etnicznej w zakresie korzystania z praw i wolności regulowanych w Konwencji.

http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_POL.pdf

Dokument Kopenhaski podpisany 29 czerwca 1990 roku, podczas Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie. Pismo to stanowi pierwszą deklarację dotyczącą całej Europy. Państwa zobowiązały się do przestrzegania praw człowieka, a także poszanowania praw mniejszości narodowych i etnicznych.

<https://bip.ms.gov.pl/pl/prawa-czlowieka/inne-organizacje-miedzynarodowe-i-prawa-czlowieka/prawa-czlowieka-w-obwe/>

Europejska Karta Języków Regionalnych lub Mniejszościowych uchwalona w Strasburgu 5 listopada 1992 roku. Jej celem jest ochrona, a także promocja języków regionalnych oraz mniejszości narodowych w całej Europie. *Karta ma zastosowanie wyłącznie do ludności tradycyjnie zamieszkującej dane państwo, będącej mniejszością w tym państwie, a której język nie stanowi dialektu języka oficjalnego danego państwa ani nie jest językiem migrantów**

*Informacja pochodzi z: Kancelaria Senatu. Biuro analiz i dokumentacji, *Prawa mniejszości narodowych i mniejszości etnicznych w prawie międzynarodowym i polskim*, Warszawa 2011, s. 9
http://www.dbg.vdg.pl/attachments/article/10/Europejska_Karta_Jezykow_Regionalnych_Lub_Mniejszosciowych.pdf

Konwencja Ramowa o Ochronie Mniejszości Narodowych powstała w Strasburgu 1 lutego 1995 roku, a która weszła w życie dnia 1 lutego 1998 roku. To pierwszy dokument tak szczegółowo poruszający tę tematykę.

Dokładny opis **Konwencji Ramowej Rady Europy o Ochronie Mniejszości Narodowych** znajduje się na stronie Internetowej MSWiA:

<http://mniejszosci.narodowe.mswia.gov.pl/mne/prawo/konwencja-ramowa-rady/konwencja-ramowa-rady/6768.Konwencja-ramowa-Rady-Europy-o-ochronie-mniejszosci-narodowych.html>

Warto także zwrócić uwagę na pracę: Kancelaria Senatu. Biuro analiz i dokumentacji, *Prawa mniejszości narodowych i mniejszości etnicznych w prawie międzynarodowym i polskim*, Warszawa 2011 [online], [dostęp dnia: 12.12.2016 r.] Dostępny w Internecie:

<http://www.senat.gov.pl/gfx/senat/pl/senatopracowania/17/plik/ot599.pdf>

ZAŁĄCZNIK NR 2

MNIEJSZOŚĆ NARODOWA

Według ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz języku regionalnym, mniejszość narodowa rozumiana jest grupa obywateli polskich, która spełnia łącznie następujące warunki:

1. jest mniej liczebna od pozostałej części ludności Rzeczypospolitej Polskiej;
2. w sposób istotny odróżnia się od pozostałych obywateli językiem, kulturą lub tradycją;
3. dąży do zachowania swojego języka, kultury i tradycji;
4. ma świadomość własnej historycznej wspólnoty narodowej i jest ukierunkowana na jej wyrażanie i ochronę;
5. jej przodkowie zamieszkiwali obecne terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od co najmniej 100 lat;
6. **utożsamia się z narodem zorganizowanym we własnym państwie.**

Za mniejszości narodowe uznaje się mniejszość:

- ❖ białoruską,
- ❖ czeską,
- ❖ litewską,
- ❖ niemiecką,
- ❖ ormiańską,
- ❖ rosyjską,
- ❖ słowacką,
- ❖ ukraińską,
- ❖ żydowską.

informacja zaczerpnięta ze strony Internetowej: isap.sejm.gov.pl

MNIEJSZOŚĆ ETNICZNA

Według ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz języku regionalnym, mniejszość etniczna rozumiana jest grupa obywateli polskich, która spełnia łącznie następujące warunki:

1. jest mniej liczebna od pozostałej części ludności Rzeczypospolitej Polskiej;
2. w sposób istotny odróżnia się od pozostałych obywateli językiem, kulturą lub tradycją;
3. dąży do zachowania swojego języka, kultury i tradycji;
4. ma świadomość własnej historycznej wspólnoty etnicznej i jest ukierunkowana na jej wyrażanie i ochronę;
5. jej przodkowie zamieszkiwali obecne terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od co najmniej 100 lat;
6. **nie utożsamia się z narodem zorganizowanym we własnym państwie.**

Za mniejszości etniczne uznaje się mniejszość:

- ❖ karaimską,
- ❖ lemkową,
- ❖ romską,
- ❖ tatarską.

informacja zaczerpnięta ze strony Internetowej: <http://isap.sejm.gov.pl/>

ZAŁĄCZNIK NR 2

WIELOKULTUROWOŚĆ

Pojęcie wywodzące się od ang. terminu *multiculturalism*, obejmujące 3 znaczenia:

1. w płaszczyźnie opisowej wskazuje po prostu na wielość kultur; w. jest więc stwierdzeniem obiektywnego faktu zróżnicowania kulturowego danego społeczeństwa lub – szerzej – faktu istnienia na świecie odmiennych kultur etnicznych, grup rel., subkultur itp.;
2. oznacza również politykę rządową zmierzającą do niwelacji napięć społ. związanych z faktem w. danej populacji;
3. jest też nazwą pewnej doktryny, ruchu, nawet filozofii. W tym ostatnim przypadku w. oznacza działania środowisk mniejszościowych skierowane na emancypację i pełniejszy udział różnych środowisk w życiu społ., polit. i kult. kraju.

definicja według internetowego słownika PWN:
<http://encyklopedia.pwn.pl/haslo/wielokulturowosc;3995791.html>

STEREOTYP

Funkcjonujący w świadomości społecznej skrótowy, uproszczony i zabarwiony wartościująco obraz rzeczywistości odnoszący się do rzeczy, osób, grup społecznych, instytucji itp., często oparty na niepełnej lub fałszywej wiedzy o świecie, utrwalony jednak przez tradycję i nieulegający zmianom.

definicja według słownika PWN

ZAŁĄCZNIK NR 3

WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA

PROJEKT INFOGRAFIKI

1. zakłada pracę zespołową,
2. wymaga od uczniów samodzielnego wyszukiwania informacji, analizy, krytycznego i twórczego myślenia,
3. celem projektu jest stworzenie infografiki dotyczącej poszczególnej mniejszości narodowych lub etnicznych, które będą stanowiły podstawę ich prezentacji.

Pamiętaj! Scenariusz jest wskazówką – jeśli uczniowie zaproponują inne sposoby realizacji projektu lub inaczej zechcą zaprezentować swoje działania i zdobytą wiedzę, pozwól im na to!

METODY WYKONYWANIA INFOGRAFIKI

- do wykonania infografiki uczniowie mogą użyć dowolnych narzędzi i materiałów,
- uczniowie powinni być poinformowani kilka dni przed o planowanym projekcie. W tym celu powinni zaopatrzyć się w potrzebne artykuły biurowe, w postaci np.: brystolu, mazaków, markerów, kredek, nożyczek, kolorowego papieru, bibuły itp.,
- na infografice mogą znaleźć się fotografie dotyczące danej mniejszości – mogą przedstawiać osoby, elementy kultury i tradycji, a także miejsca i instytucje dla nich charakterystyczne,
- preferowane są także materiały będące pomysłem uczniów.

WYSZUKIWANIE INFORMACJI

- stawiamy na samodzielność ucznia,
- uczniowie wyszukują informacje na temat danych mniejszości poza zajęciami szkolnymi,
- mogą korzystać z bibliotek, artykułów internetowych, prasowych, map, przykładów malarstwa, fotografii, danych demograficznych, wykresów itp.,
- uczniowie otrzymują min. dwa dni na wyszukanie odpowiednich informacji,
- nauczyciel w ramach pomocy może podać im kilka adresów ważnych stron internetowych, z których uczniowie będą mogli skorzystać.

ZAŁĄCZNIK NR 3

WYSZUKIWANIE INFORMACJI

Poniżej zaprezentowane są przykładowe linki do stron internetowych, z których uczniowie będą mogli skorzystać w kontekście tematu wielokulturowości.

TYP INFORMACJI	OPIS	LINK
materiały ogólne	strona Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Zawiera podstawowe informacje na temat zamieszkujących w Polsce mniejszości, zarówno etnicznych, jak i narodowych	http://mniejszosci.narodowe.mswia.gov.pl/mne/mniejszosci/charakterystyka-mniejs/6480.Charakterystyka-mniejszosci-narodowych-i-etnicznych-w-Polsce.html
	strona Głównego Urzędu Statystycznego – materiał dotyczy struktury narodowo-etnicznej, językowej i wyznaniowej ludności w Polsce po spisie powszechnym w 2011 roku.	http://stat.gov.pl/spisy-powszechne/nsp-2011/nsp-2011-wyniki/struktura-narodowo-etniczna-jezykowa-i-wyznaniowa-ludnosci-polski-nsp-2011,22,1.html
	artykuł na stronie Liceum w Gliwicach omawiający charakterystykę poszczególnych mniejszości narodowych	http://www.vlo.gliwice.pl/wok/?strona=kzp&co=poszczegolne

MNIEJSZOŚCI NARODOWE	OPIS	LINK
BIAŁORUSINI	strona ambasady Białoruskiej w Polsce	http://poland.mfa.gov.by/pl/bilateral_relations/bialorusini/
	artykuł o mniejszości białoruskiej w Polsce	http://www.porteuropa.eu/bialorus/stosunki-polsko-bialoruskie/5098-mniejszosc-bialoruska-w-polsce
CZESI	Centrum Informacji Mniejszości Czeskiej w Polsce	http://www.czesi.pl/
LITWINI	strona ambasady Litewskiej w Polsce. Zawiera materiały związane z mniejszością litewską w Polsce.	http://lietuva.pl/index-old.php?language=pl&page=178

ZAŁĄCZNIK NR 3

MNIEJSZOŚCI NARODOWE	OPIS	LINK
NIEMCY	strona Związku Niemieckich Stowarzyszeń Kulturalno-Społecznych w Polsce	http://www.vdg.pl/pl/
ORMIANIE	Wirtualne Archiwum Polskich Ormian	http://www.ormianie.pl/
ROSJANIE	artykuł dotyczący mniejszości rosyjskiej w Polsce	http://www.kontrateksty.pl/index.php?action=show&type=news&newsgroup=25&id=1508
SŁOWACY	Instytut Słowacki w Warszawie	http://www.instytutslowacki.pl/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=21&Itemid=94
UKRAIŃCY	strona Związku Ukraińców w Polsce	http://www.zup.ukraina.com.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=47&Itemid=14
ŻYDZI	strona powiązana z Muzeum Historii Żydów Polskich	http://www.sztetl.org.pl/pl/cms/edukacja/
	strona zawiera materiały poświęcone dziejom i teraźniejszości Żydów w Polsce	http://www.zydziw Polsce.edu.pl/panel23.html
	strona Muzeum Historii Żydów Polskich. Zawiera wiele ciekawych informacji na temat życia tej mniejszości w Polsce na przestrzeni wieków.	http://www.polin.pl/pl/edukacja

MNIEJSZOŚCI ETNICZNE	OPIS	LINK
KARAIMI	strona Związku Karaimów Polskich	http://karaimi.org/o-nas/informacja
ŁEMKOWIE	artykuł poświęcony Łemkom w Polsce, ich strukturze, rozmieszczeniu, historii	http://www.beskid-niski.pl/index.php?pos=/lemkowie/historia/spis
	strona Stowarzyszenia Łemków w Polsce	http://www.stowarzyszenielemkow.pl/
ROMOWIE	materiały dotyczące Romów w Polsce	http://romopedia.pl/index.php?title=Romska_mniejszo%C5%9B%C4%87_etniczna
TATARZY	artykuł opisujący mniejszość tatarską w Polsce	http://www.etnologia.pl/polska/teksty/mniejszosci-etniczne-w-polsce-tatarzy.php

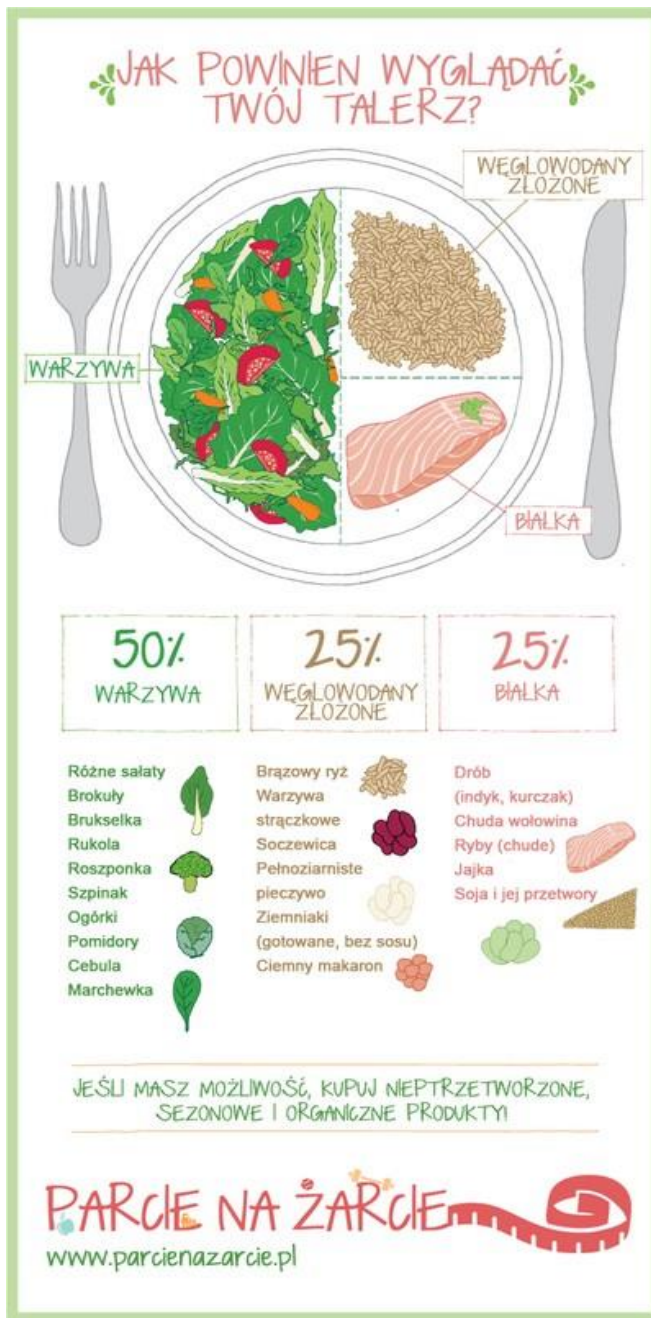
ZAŁĄCZNIK NR 4

INFORMACJE DOTYCZĄCE ZASAD TWORZENIA INFOGRAFIKI

CO TO JEST INFOGRAFIKA?

Zanim odpowiemy na to pytanie, spójrzcie na dwie infografiki zamieszczone poniżej.

- ❖ w jaki sposób przedstawione są na nich informacje?
- ❖ czym różni się to od bardziej tradycyjnych form przekazu?
- ❖ co podoba się wam w tych grafikach?
- ❖ jakie elementy chcielibyście zmienić?

ZAŁĄCZNIK NR 4

CO TO JEST INFOGRAFIKA?

Infografika to jeden ze **sposobów przedstawiania informacji**, w którym poza tekstem i liczbami, bardzo ważną rolę odgrywają **środki graficzne** – tabele, rysunki, grafy, itd. Infografiki pomagają w prostej prezentacji nierzadko bardzo skomplikowanych zagadnień.

Ponieważ każda z nich prezentuje informacje w nietypowy sposób, łatwo zapadają w pamięć. Infografiki wykorzystywane są często przez różne urzędy w celu szerzenia informacji, przez fundacje, które starają się motywować ludzi do np. zdrowszego trybu życia, a także przez firmy, które w ten sposób starają się promować swoje produkty i usługi.

JAK STWORZYĆ INFOGRAFIKĘ?

Przede wszystkim, musisz zastanowić się co będzie tematem Twojej infografiki i komu chcesz ją zaprezentować. Następny etap to zbieranie danych. Zastanów się jakie informacje będą Ci potrzebne i zbierz wszelkie potrzebne Ci dane statystyczne, mapy, obrazki, itd. Pamiętaj o tym, aby korzystać tylko z wiarygodnych źródeł.

Kiedy już będziesz wiedzieć o czym ma być Twoja infografika i jakie informacje powinna ona zawierać, musisz zastanowić się jak, w sposób wizualny, chcesz je przedstawić. Kolory jakie wybierzesz, czcionka, rozkład treści oraz ilustracje i ich rozmieszczenie będą miały decydujący wpływ na to, z jakim odbiorem spotka się Twoje dzieło.

Dobra infografika powinna być dopasowana do odbiorcy, przejrzysta i wizualnie atrakcyjna. Najciekawsze infografiki opowiadają historię, od której po prostu nie można się oderwać.

NAJCZĘŚCIEJ POPEŁNIANE BŁĘDY

- źle dobrane dane** – dane pochodzące z niewiarygodnego źródła bądź dane zwyczajnie niepotrzebne, mogą pozbawić Twoją infografikę jakiegokolwiek wartości,
- zbyt dużo informacji w formie pisemnej** – pamiętaj, że infografika różni się od zwykłego tekstu prostotą treści i efektywnym wykorzystaniem elementów wizualnych,
- źle dobranie elementów graficznych** – czasami za duża ilość materiałów wizualnych, lub umieszczenie na jednej grafice obrazków w wielu różnych stylach może sprawić, że Twoje dzieło będzie się prezentować nieestetycznie i nie będzie zachęcać do dokładniejszego zapoznania się z zawartymi w nim informacjami,
- brak koncepcji** na to, w jakim stylu powinna być utrzymana Twoja infografika – czasami warto poświęcić kilka dodatkowych minut na to, żeby dobrze zastanowić się nad tym jak powinien wyglądać efekt końcowy niż zmienić zdanie w środku pracy.

ZAŁĄCZNIK NR 4

CO TO JEST INFOGRAFIKA PODSUMOWANIE

Czy już wiecie, czym jest infografika? Spójrzcie na infografikę prezentującą informacje o... infografice właśnie. Która forma prezentacji bardziej się Wam podoba? Powyższy tekst, czy poniższa grafika?

<https://www.contented.pl/blog/content-marketing/efektywna-infografika-czyli-jaka/>

ZAŁĄCZNIK NR 4

ZADANIE 1

Zanim przystąpisz do zrobienia swojej własnej infografiki, postaraj się odpowiedzieć na poniższe pytania:

Kto będzie **odbiorcą** Twojej infografiki? Nauczyciele, inni uczniowie, a może osoby o określonym hobby?

Jaki jest główny **cel** tejże grafiki? Chcesz skłonić ludzi do zmiany postawy i opinii na jakiś temat, zachęcić ich do kupna jakiegoś produktu, a może po prostu poszerzyć zakres ich wiedzy w temacie, który Cię interesuje?

Jaki jest temat Twojej **infografiki**? Jakie informacje próbujesz przekazać?

Jaki charakter będzie miała Twoja infografika? Informacyjny, edukacyjny, inspirujący czy rozrywkowy?

Jakiego typu dane są Ci potrzebne? Statystyki, opinie różnych osób w danym temacie, zdjęcia jakiś określonych budynków, mapy?

Gdzie możesz znaleźć potrzebne materiały? Pomyśl jakie źródła będą na tyle wiarygodne, że będziesz mógł stworzyć na ich podstawie infografikę.

W jakim tonie będzie utrzymana Twoja infografika? Jakim **językiem** będziesz się posługiwać?

ZAŁĄCZNIK NR 4

ZADANIE 2

Twoja infografika ma dotyczyć jednej z zamieszkujących na terenie Polski mniejszości etnicznych bądź narodowych. Przygotowując informacje o wybranej przez Twoją grupę mniejszości narodowej lub etnicznej, postaraj się uwzględnić następujące informacje (podpowiedź: przynajmniej część z tych informacji możecie znaleźć na oficjalnej stronie internetowej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji):

Lokalizacja mniejszości na terenie Waszego kraju (Polska, Wielka Brytania, Słowacja):

Liczba osób należąca do danej mniejszości narodowej lub etnicznej:

Od kiedy można mówić o obecności tej mniejszości narodowej lub etnicznej na terenie Waszego kraju? Czy wiemy kiedy ich przodkowie przybyli na poszczególne ziemie?

Jaką religię wyznają przedstawiciele tej mniejszości narodowej lub etnicznej:

Jakim językiem się posługują?

Czy znacie jakieś słowa w języku tej mniejszości narodowej/etnicznej? Jakie? (jeśli nie, postarajcie się znaleźć informacje o tym jak powiedzieć w tym języku „dzień dobry”, „dziękuję, itp.)

Czy znacie jakieś potrawy kojarzone z tą mniejszością narodową/etniczną?

ZAŁĄCZNIK NR 4

PODSUMOWANIE

Zanim przystąpicie do ostatniego etapu, jakim jest stworzenie własnej infografiki, popatrzcie na zamieszczone dalej przykłady. Zastanówcie się co się Wam w nich podoba, a co nie i postarajcie się uwzględnić te przemyślenia w czasie dalszej pracy.

Linki do stron z przykładowymi infografikami:

- <http://parcienazarcie.pinger.pl/m/19481135>
- <http://nowymarketing.pl/a/829,boze-narodzenie-wg-google-infografika>
- <http://visual.ly/illustrated-guide-coffee-drinks>
- http://infografika.wp.pl/title,Eksperymentalna-szkola-demokratyczna.wid,15927801_wiadomosc.html?ticaid=118310
- <http://paderewski.lublin.pl/gimnazjum/2015/09/30/zmotywowac-gimnazjaliste-nauki-infografika/>
- <http://zszywka.pl/p/fajna-infografika-dotyczaca-niedobo-13153239.html>
- <http://trickymind.pl/blog/2016/03/18/infografika-co-zrobic-by-chcialo-sie-tak-bardzo-jak-bardzo-sie-nie-chce/>
- <http://porady.mobi/jakie-sa-sposoby-na-dobry-sen/>
- <https://www.livespace.io/pl/porady/jak-pozbyc-sie-zaleglych-zadan-by-pracowac-wydajniej-i-spac-spokojniej/>
- <http://hattu.pl/jak-osiagnac-swoje-cele/>
- http://czerwonyobcas.pl/wp-content/uploads/2015/06/cv_infografika.jpeg
- <https://www.contented.pl/blog/content-marketing/efektywna-infografika-czyli-jaka/>

Można także sięgnąć po darmowe narzędzie do tworzenia infografik:

- <https://www.easel.ly/>
- <http://create.visual.ly/>